

Nya idéer för hållbara städer

Anders Wikström från Mälardalens högskola höll i en kreativ workshop hos Tema.

Miljön står i hög grad i fokus på Tema. Under hösten och vintern har man anordnat en serie seminarier om minskad klimatpåverkan som avslutades med en workshop ledd av Anders Wikström från Mälardalens högskola.

I oktober hölls ett seminarium kring hållbart resande med gästtalaren Ninnie Gustafsson från projektet Hållbart resande i samhällsplaneringen. Det följdes av ett seminarium kring miljöklassning av byggnader, där gästtalaren Jonny Hellman från NCC berättade om det brittiska systemet BREEAM.

Seminarieerien avslutades med en lekfull workshop under ledning av Anders Wikström från institutionen för innovation och produktrealisering på Mälardalens högskola. Här kunde deltagarna både använda sin kreativitet och omsätta kunskaperna från de båda tidigare seminarier i idéer för klimatsmart planering och byggande.

Anders Wikström är lärare och kursledare inom informationsdesign och produktutveckling. På workshopen användes kreativa arbetsmetoder från dessa områden. För att dela med sig av sina kunskaper distribuerades nio av Anders Wikströms elever ut i de grupper om fyra personer som arbetade tillsammans.

Human-centred design

Varje grupp fick sätta sig runt ett bord med limpistoler, papp och pennor. Första uppgiften var att bygga ett pepparkakshus. Den kreativa experimentlustan i rummet märktes tydligt på de bruna byggnader som tog form

på borden – med allt från husbåtar till höghus, låga envåningshus och en skapelse som liknade ett vindskydd med en enorm fönsterruta åt ena hållet.

Efter denna inledande övning var det dags att tillämpa det som inom produktutveckling kallas human-centered design på de frågor som behandlats under de två tidigare seminarier.

– Det handlar om att utgå från individer och hur de upplever problem och sedan utveckla lämpliga designlösningar utifrån dessa. I vanliga fall används intervjuer, men i kväll utgår vi från ett antal tänkta scenarier med olika familjer i olika sammanhang, förklarade Anders Wikström.

Scenarierna berättade hur familjerna bodde och om resor som de gjorde. Gruppernas uppgift var att använda storyboarding för att beskriva resorna. Utifrån den serie bilder man fick på så vis, skulle varje grupp välja ut några av de kriterier som bedöms i BREEAM-klassningen av byggnader och sedan försöka hitta idéer för hållbarhet inom samhällsplanering och byggande.

– Poängen med storyboarding är att när man ritar upp en serie bilder blir det lättare att leva sig in i situationen. Då hittar man lösningar på ett annat sätt än om man bara läser en text, förklarade en av studenterna för sin grupp.

Storyboarding beskriver resorna

Fantasisfulla små städer

Varje grupps idéer skulle sedan gestaltas på en stor pappskiva. Pepparkaks-huset blev familjens hem utifrån vilket resten av staden skulle byggas upp. Det fanns en stor mängd byggmaterial att tillgå – papp, skumgummi, snöre, bollar, piprensare, med mera.

Med limpistolerna i högsta hugg gav sig deltagarna i kast med uppgiften och under workshopens gång växte det på borden upp fantasisfulla, hållbara små städer. Rummet fylldes av vindkraftverk, solpaneler, cykelvägar, sky taxis, el-bilar, biogasbussar, kontorshus på pelare och

till och med en innerstadsfårhage.

– Här har vi en lokal bio de kan cykla till, så slipper de ta bilen, hörs vid ett bord.

– Här har vi planerat för lokalt omhändertagande av avloppsvattnet, vid ett annat.

– Det här är en naturskog mitt i stan, vid ett tredje.

Uppfinningsrikedomen var stor och övningen som resulterade i vad Anders Wikström kallar ett ”minne av framtiden” kan ge inspiration i verkliga projekt. Så lät det också på Alf Carlsson, vd för Järvastaden AB och en av

deltagarna:

– Det känns bra att få tillfälle att spåna fritt och vara kreativ med kolleger i branschen kring hållbarhetsperspektivet inom samhällsbyggnad. Det ger tips och idéer om hur man kan tänka och använda detta tema i sin egen verksamhet, sade han.

För den som söker mer information tipsar Anders Wikström om boken Change by Design av Tim Brown och filmen Home som finns på YouTube.

Resultat av workshop

Grunden till minskade transporter är närhet till kollektivtrafik, dagis, arbete med mera.

Ta ansvar för att producera egen el/energi genom solpaneler, vindkraftverk, vågkraft, solceller.

Skapa förutsättningar för hållbar livsstil utan aktiva val. Det miljövänliga alternativ ska vara första valet.

Utnyttja markytan optimalt, till exempel genom upphöjda hus med cykelparkering eller basketplan på taket.

Främja användandet av miljövänliga transporter genom vackra cykelvägar, säkra gångvägar för barn till skolan, och bra parkeringsplatser för cykel.

